

NAPREJ

Glasilo jugoslovanske socialno demokratične stranke

Naročnina po pošti z dostavljanjem
na dom za celo leto K 30.—, za pol
leta K 15.—, za četrt leta K 7.50, za
mesec K 2.50. Za Nemčijo celo leto
K 33.60, za ostalo tujino in Ameriko
K 42.—. Posamezne številke po 10 v.

Inserati: Enostopna peti vrstica 30 v;
pogojem prostor 50 v; razglaš in po-
slano vrstica po 60 v; večkratni ob-
javi po dogovoru primeren popust.

Štev. 127.

V Ljubljani, četrtek dne 13. decembra 1917.

Leto I.

Gospodje, to ni lepo!

»Slovenec« je v članku »Sovražniki naše
svobode« podtaknil našemu listu »Naprej« in
naši jugoslovanski socialno - demokratični
stranki vlogo, ki jo odločno odklanjamo; ob-
enem tudi jasno pomenimo, da se na tak način
ne pustimo klasificirati! Mi sicer razumemo in
vemo, da gospodom okrog »Slovenca« pod
prelatom Kalanom prav tako nismo všeč kot
nismo bili, ko je bil gospodar »Slovenca« go-
spod dr. I. Šusteršič. Ali — gospodje! Mi ju-
goslovanski socialni demokrati smo se že
pred mnogo leti, ko ste vi še več — ali manj
komaj sanjali o jugoslovanskem problemu, re-
šno pečali s problemom jugoslovanskega uje-
dinjenja. Sli smo dalje, nego gre majniška de-
klaracija.

Opozicija v naših vrstah! Mi je
ne poznamo. Če dva ali trije malkotenti, ki
niso nikdar živeli v stiku z delavskim ljud-
stvom, hočejo biti opozicija — naj bodo in če
ima »Slovenec« veselje iz njih, slobodno!

Naše jugoslovansko delavstvo pa pojde po
oni poti, ki smo jo začrtali pred leti, ko nas je
»Slovenec« prav tako grdil kot bi sedaj rad.
Vendar pravimo: gospodje, to ni lepo!

»Majniško deklaracijo« so gospodje po-
slanci brez nas podali, nas niso vprašali, ne
potem ne popreje! Mi nimamo poslancev v
državnem zboru — nismo člani nobenega na-
rodne sveta ali narodnega odbo-
ra, kajti tega menda ni potreba: »ukaže
se, pa je«!

Molčali smo. Izjavili smo le, da je dekla-
racija nam v principu prav blizu, da se več ali
manj strinjamo z njo, da smo videli marsikaj,
kar nam ni bilo všeč. In, če so gospodje, ki so
deklaracijo podali, hoteli govoriti za ves na-
rod, so morali imeti tudi toliko takta in stopiti
z nami v dotiko.

Jugoslovanska socialno demokratična
stranka vrši svojo narodno dolžnost že
od svojega početka vestno in pošteno. »Slo-
venec«, ki je imel do nedavna dr. I. Šusteršiča
in dr. Evg. Lampeta za komandanta in bi
ju imel še danes, da mu nista obrnila sama
hrbet — tak »Slovenec« nam ne bo predpiso-
val: kaj in kako. Tiste komandne geste, ki
so bile tako lastne onim, ki so nas gledali od
zgornj dol, ne imponirajo več...

Slov. kmečka stranka, ki ima v svoji sre-
di ves bivši cvet »Slovenčev« kulture od na-
čelnika do tajnika, je v svojem proglasu obso-
dila sedanje »Slovenčevce«, s tem, da je za-
ključila: »znebiti se moramo vseh spletkarjev,
jerobov in sleparjev, ki na naš račun iščejo
zase koristi in časti...« Gospodje — ali ho-
čete, da odpremo zaprte predale ter izpraša-
mo vest na podlagi dejanj in izjav.

Apeliramo za enkrat na »Slovenca« in vse
one, ki hočejo pisariti o našem stališču glede
jugoslovanskega ujedinjenja, da naj bodo
pošteni, da naj se otresejo podtikanja in
lažljivosti. »Jerobstvo od Dunaja in Nemcev«
ter podobne fraze naj se lepo spravijo, ker po
našem mnenju niso časi za take insinuvacije.

Ako je med nami kaj diferenc, pogovori-
mo se pošteno in možato — ne pa tako kot je
bila »Slovenčeva« metoda pod Šusteršičevim
vodstvom.

Gospodje — to ni lepo! Važna se-
danja doba kliče: proč z nepoštenostjo in
strastno strankarsko zagrizenostjo. Ako ho-
čemo bojevati za skupne cilje, moramo vedeti,
da imamo poštene in lojalne zaveznike.

Verus.

Agitirajte za »Naprej«! Pošiljajte
ga vojakom!

LISTEK.

DR. H. TUMA:

VIII.

Jugoslovanska deklaracija.

(Konec.)

Zgodovinsko načelo ne velja, če tudi so bili
Nemci po Češkem in Slovenskem naseljeni po
državni in fevdalni sili. Če tudi so oni izpod-
rinili prvotno prebivalstvo, imajo danes zase-
dno kompaktno svoje ozemlje in bi bila kriče-
ča krivica, da se zopet izroče teritorialni av-
tonomni skupini češki ali slovenski. Isto velja
za vse obsejne nemške občine, ki so danes
izven kompaktnegega ozemlja slovenskega. Je-
zikovni otok Kočevja spada brez dvojbe v na-
rodnostno skupino slovensko, ima pa lastnih
občin dovolj, da sestavi svojo upravno okro-
žje, spada pa v gospodarskem, prometnem
v skupino slovensko. Vsako umetno vzdrža-
vanje tega jezika, otoka je toraj nedopustno,
kakor zadrževanje naravnega njegovega ob-
stoja. To načelo zastopa tudi De Morgan, odli-
čen francoski sociolog, ki izjavlja v svoji knji-
gi »Essais sur les Nationalités« 1917. »Koloni-
je važnejših mest ne morejo priti v poštev pri
stavitvi naroda, ako niso obdane od kmečkih
kolonij, ki so obenem tudi odločujoče po številu
v pokrajini. Narodu, ki se konstituira, je toraj od-
kazati vse ozemlje, na katerem prebiva po ve-
čini in pri temu številu odloča kmetstvo prebi-

Ali mir ali ne?

Na celi ruski in rumunski bojni črti počiva
orožje. Sklenili so premirje in med tem se po-
svečujejo o pogojih za mirovna pogajanja. Cen-
tralni državi, Avstro-Ogrska in Nemčija, sta
sprejeli ponudbo premirja. Ne vemo še sicer,
kako se bodo ta predpogajanja končala, toda
prepričani smo, da se ruski narod nesebično
bori za mir s svojo vlado boljševikov, ki jo
vodita sedaj Ljennin in Trockij. Ruska vlada je
predložila mirovne pogoje, ki jih priznava de-
lavstvo vsega sveta, pogoji so tudi popolnoma
v soglasju s tistimi zahtevami, ki jih je vedno
naglašal sporazum kot povod vojni. In vendar
sporazum niti ne odgovori ne na rusko ponud-
bo, razen z represalijami in hujskanjem med
ruskim narodom, ki se je otresel ruskega tiran-
stva in ustvaril demokratično vlado. To po-
četje sporazuma je najočitnejši dokaz, da ima
sporazum druge namene nego jih je navajal,
da so ti namenjeni imperialistični ne pa demo-
kratični.

Kljub vsem tem tako jasnim dokazom se
še nahajajo imperialisti po vseh državah v
premoči in kolikor ne obvladajo sami položaja,
si znajo pridobiti politične privrseke meščanskih
strank, ki jih pridno podpirajo pri delu za na-
daljevanje vojne.

Tudi slovenski narod je tako srečen. V tem,
ko ves narod, delavec, kmet, oče, mati, otroci
in vsi sloji prebivalstva kakor povsod drugod
tudi pri nas hrepene po miru, žele, da bi prene-
hala vsa groza vojne, da bi se zopet pričeli
boljši časi, da bi prišli njih svoji domov, da bi
vojna ne uničila vsega, kar imamo, nam ljub-
ljanski »Slovenski Narod« z nedosegljivo
spretnostjo blati in psuje novo rusko vlado in
nje voditelje. Poroča o njih shodih na Češkem,
politika jim, da so špijoni, navaja kot zgled
sodnega Smerala, da si je vse obrekovanje, ki
je bilo naperjeno proti njemu že preključeno,
seveda se pri vsem tem sklicuje na svojega
dopisnika iz Prage, ker se ne upa sam potrditi
gorostastih trditve.

»Slov. Narod« pa gre še dalje. Iz njego-
vega pisanja se da posnemati, da ne mara
miru na načelih ruske vlade. To pove kar na-
ravnost, ker trdi, da hoče nova ruska vlada
demokratični mir. Ta stvar mu ne ugađa. Ru-
sija zahteva samoodločevanje narodov, ki ga
je doma že domala izvedla, a »Slovenski Na-
rod« se ne ogreva za to načelo, ker ne mara de-
mokratizma; sovražnik demokratizacije je,
zato rajši odklanja direktno in indirektno ru-
ske predloge, češ, rajši naj se nadaljuje vojna,
kakor da bi zmagalo načelo demokratije, rajši
naj teče kri, rajši naj pogine ves svet, kakor
da bi se sklenil mir sporazumljenja, kakršne-
ga zahtevajo ruski delavci, vojniki in kmetje.
Tako zaslepljenost povzroča sovraštvo do
delavcev, do narodov v teh krogih.

»Slovenskemu Narodu« ne maramo pri-
poročati, da upošteva naše nazore, toda, če je
tako prepričan, da vlada med slovenskim na-
rodom tako navdušenje za vojno, naj prireja-
jo gospodje shode za nadaljevanje vojne, naj
vprašajo ne nas, ampak narod, ki jim bo po-
vedal resnico, kakor bi jo povedal vsak drug
narod vojskujočih držav.

V tem trenutku, ko se nahajamo takore-
koč pred pragom miru, ko je izkravala vsa
Evropa za kapitalistični imperializem in se
nam ponuja mir, mir sporazumljenja na načelih,
ki edino morejo napraviti konec moritve, ne
da bi ostalo v srcih posameznih narodov
trpka maščevalnost zaradi ponižanja, se po-
javljajo brezvestneži, ki zgolj iz razrednega
stališča ali kvečjemu še zaradi zastaranih pri-
vilegijs hočejo zagovarjati nadaljevanje
vojne.

Za nas je vprašanje popolnoma jasno.
Mir prinaša blagoslov, vojna prokletstvo. In
prav to nas veseli, da izvira iniciativa demo-
kratičnega miru iz vrst naroda, ruskega na-
roda, o katerem so vedno trdili, kako malo je
izobezan, kako zatiran, da ta narod prvi pri-
haja do popolnega spoznanja, kakšne mir je
mogoč in nprilpravejši. Mir hočemo tudi mi.
Če ne bo splošnega miru, bo to seveda ne-
sreča, a tudi če se doseže le delni mir, poseb-
ni mir z Rusijo, je gotovo, da se prihrani s
tem mnogo žrtvev in da je tudi splošen mir
bližje.

Hujskanje na vojno obsojamo že po svo-
je imoprogramu, tembolj neodpustljivo pa je, če
se po tolikih žrtvah še vedno neti sovraštvo
med narodi in zbujajo odpor proti demokrati-
zaciji.

Politični pregled.

== Podaljšanje avstrijske kvote samo za
eno leto. Avstrijska deputacija za določevanje
kvote je imela v ponedeljek sejo. Poročevalec
je bil član gosposke zbornice dr. Sieghart in je
zastopal predlog vlade, naj se podaljša obsto-
ječa kvota za dve leti. Socialni demokrati so
predlagali, naj se določi kvoti v razmerju 50
proti 50. Za ta predlog so glasovali: Socialni
demokrat dr. Ellenbogen, Ceh Fiedler, član Ju-
goslovanskega kluba dr. Luginja in češki so-
cialni demokrat dr. Soukup. Proti temu pred-
logu je bilo osem glasov. Predlog poročeval-
cev, naj se podaljša kvota za dve leti je bil od-
klonjen. Za predlog so bili 4 glasovi, proti pre-
dlogu je bilo 8 glasov. Nato je predlagal krščan-
ski socialc Fink, naj se podaljša obstoječa kvota
za eno leto. Ta predlog je bil sprejet z 8 gla-
sovi. Proti so glasovali dr. Ellenbogen, Fiedler,
Luginja in Soukup. Za poročevalca je bil iz-
voljen član gosposke zbornice dr. Sieghart.
Ogrska deputacija za določevanje kvote je
sklenila dveletno podaljšanje. Sedaj je treba
dognati zedinjenje.

== Nagodba med Avstrijo in Ogrsko. V fi-
nančnem odseku ogrske poslanske zbornice je
izjavil ministrski predsednik dr. Wekerle, da
so pogajanja o nagodbi med Avstrijo in Ogrsko
še v teku. Dosedanega uspeha še ne more ob-
javiti. Važne izpremembe se izvrše zlasti glede
carinskega oženja. Pogajanja z Nemčijo o ure-
ditvi gospodarskega razmerja se izvedejo naj-
brže še le po vojni. Ogrska vlada bo varovala
koristi dežele. Kvotni ključ se znatno izpre-
meni.

== Avstrija in Ogrska. Ogrski minister za
ljudsko prehrano, grof Hadik, je glede svojih
pogajanj z Avstrijo izjavil: Na Dunaju sem
konferiral v zadevi vojaške prehrane ter v za-
devi preskrbe z živili za avstrijsko civilno
prebivalstvo. Glede aprovizacije armade se je
vršila obširna obravnava. Glede prehrane ci-
vilnega prebivalstva se pogajanja še nadalju-
jejo. Preskrba z živili je bila vsled prometnih
razmer zelo otežkočena. Ko se promet uredi,
se izboljšajo tudi razmere glede prehrane. Po-
moč za Avstrijo pa ne presega že prej določene
izmere.

== Važen ministrski svet. V soboto se vrši
na Dunaju važen skupni ministrski svet. Ogr-
sko vlado bo zastopal ministrski predsednik
dr. Wekerle. Razpravljalo se bo o važnih po-
litičnih in gospodarskih vprašanjih.

== Mirovna manifestacija ruskih ujetnikov.
Ruski ujetniki v taborišču Feldbach so imeli 6.
decembra zborovanje. Ko je nek ujetnik obraz-
ložil pomen ruske delavske in kmečke revo-
lucije je bila sprejeta naslednja resolucija: Voj-
ni ujetniki pozdravljajo rusko vlado delavcev
in kmetov v njenem boju za skorajšen demo-

kratičen mir, za izročitev zemljišč kmetom ter
za osvoboditev proletariata. Zbor pozdravlja
avstrijsko in nemško socialno demokratično ter
neodvisno socialno demokratično v Nemčiji za
krempo podporo stremljenj in ciljev ruske re-
volucionarne socialne demokratije. Naj bi se
pravi mednarodni socialni demokratični posre-
čilo, doseči čim prej v skupnem boju splošen
ljudski mir v svrhu nadaljevanja skupnega kul-
turnega dela svobodnih zjedinenih narodov.

== Ententa nastopi v Adriji. Pariški »E-
clair« napoveduje nastop entente na Jadrans-
kem morju. Radi bi zasedli važne točke av-
strijske obali.

== Pruska volilna reforma. Kakor smo svo-
jedobno poročali, je grof Hertling kot pruski
ministrski predsednik izjavil, da je vlada odlo-
čena zastaviti vse svoje sile in uporabiti vsa
sredstva, da se volilna reforma izvede. Že pri
prvem branju predloge pa se je pokazalo, da
so tako konservativci kakor nacionalni libe-
ralci in del centruma proti enaki volilni pravici
in zahtevajo pluralno volilno pravico, ki bi dala
tako zvanim »boljšim« stanovom volilne privi-
legije. Socialni demokrati in naprednjaki so
ostro nastopali proti tem reakcionarnim naka-
nam, ki morajo Prusiji in s tem Nemčiji in
nemškemu narodu v sedanjem kritičnem času
zelo škodovati. Zdi se, da so bila njih svarila
zaman in da je večina pruskega deželnega
zbora odločena splošno in enako volilno pra-
vico pokopati. Politični krogi z napetostjo pri-
čakujejo, ali se bo vlada sedaj res z vso ener-
gijo postavila za demokratizacijo javnega živ-
ljenja na Pruskem.

== Usoda volilne reforme v Nemčiji. Pruska
poslanska zbornica je predvčeršnjim končala
prvo branje predloga o volilni reformi ter načrt
izročila posebni komisiji. Iz izjav posameznih
strank je razvidno, da od vlade nasvetovani
princip enake volilne pravice najbrže ne bo
dobil večine. Skoraj gotovo bo sprejeta plu-
ralna volilna pravica za izobražene in posest-
nike.

== Dovelj plačano s krvjo in z zdravjem.
Glasilo boljševikov »Pravda« piše: »Ljudske
imnožice v aliranih deželah vedo, da se bo-
rimo zanje. Delavci Francije, Anglije in Italije
bodo sodili, če izdajamo mi interese ljudskih
imnožic, ml, ki se borimo za premirje in splošen
mir, ali pa Lloyd George in Clemenceau, zago-
vornika svetovnega klanja.« »Pravda« potem
iskreno apelira na narode v Nemčiji in Avstro-
Ogrski, da naj pomagajo pri mirovnem delu.
Glasilo boljševikov zagovarja ruski državni
bankrot, češ, da rusko ljudstvo ni zavezano
plačevati vsako leto eno milijardo rubljev kot
tribut za to, da je bilo zvedeno v vojno medna-
rodnega kapitala. Za tako zabavo ni treba več
plačevati obresti, kajti dovelj je plačana s krvjo
in z zdravjem na bojiščih, z denarjem, ki se je
plačeval pred vojno za obresti in amortizacijo.
Sedaj je ugoden trenutek, da se črtajo ti izdat-
ki. To je eden najbolj upravičenih in najbolj ob-
veznih mirovnih pogojev.

== Sibirija se ni odcepila od Rusije. Petro-
grska brzoglasna agentura poroča: Poročila
ententnih časopisov, da so se odcepili od Ru-
sije Sibirija, Kavkaška in Krimska, so popol-
noma zlagana. Kavkaška je v oblasti glavnega
sovjeta delavskih in vojaških odposlancev, ki
namerava ustvariti združeno vladno oblast
vseh socialističnih strank. Delavsko središče
v Kavkazu, Baku, in večina tamošnjih garnizij
je v rokah boljševikov.

== O razmerju Angleškega napram Rusiji se
je angleški poslanik Buchanan v Petrogradu
izjavil zastopnikom ruskega časopisja tako-le:
Mi se ne hudujemo na Rusijo in popolnem ne-
resnično je, ne razmišljamo o kakih repre-
salijah nasproti Rusiji za slučaj, če bi le-ta skle-

donske konference, na krivi poti. Pomenilo
bi to pričakovanje polne zmage vojne skupine
entente ali centralnih oblasti. Ne eno ne drugo
ne zajamči polnega uresničenja jugoslovanske
ideje. Italija od svoje strani zahteva posest
adrijske obali in z ocepitvijo iste izgubila bi
jugoslovanska skupina predpogoj svojega pol-
nega gospodarskega in kulturnega razvoja.
Zmaga entente pomeni toraj neobhodno cepi-
tev in oslabeitev jugoslovanske enote. Po drugi
strani bi pomenila polna zmaga centralnih
oblasti tako premoč imperijalističnega nemško-
ogrškega stremljenja, ki bi ali popolnoma pre-
prečila samostojno narodnostno skupino ju-
goslovansko ali pa močno zaviralo kulturni in go-
spodarski razvoj. Zmaga ene ali druge skupine
bi pomenila pa prejšnjo negotovost evropej-
skih držav medseboj, preprečila bi izvršitev
principa samoodločbe narodov. Zato je za so-
cialno demokratično »ena mogoča pot dosege
jugoslovanske enote, pot polnega demokrati-
ziranja držav ter sedaj ob svetovni vojni za-
hleva sklenitev kompromisnega miru, kateri ne
temelji na zmagi orožja, ampak na svobodni
ureditvi razmer držav medseboj.

Deklaracija slovenskih-hrvatskih državnih
poslancev od 30. maja 1917. ne prinaša toraj
nove ideje, ne večjih koristi ljudstvu nego re-
solucija socialne demokratije, ima pa gotovo
manj garancije, da se izvede v smeri stalne
ureditve razmer evropejskih narodov med-
seboj.

nila separaten mir. Opravičeno pa se pritožujemo, da je sovjet ljudskih komisarjev pričel pogajanja s sovražnikom, ne da bi se bil prej posvetoval z zavezniki, kar pomenja kršenje dogovorov iz leta 1914. Ni pa naš namen, da bi vplivali na sodelovanje zaveznika, ki ne mara več sodelovati. Ravno tako kakor ruska demokracija želi tudi angleška vlada demokratičen mir, vendar žele aliranci doseči najprej sporazum o vojnih ciljih, potem se le premirje. Pogajanja o premirju se vrše z nemško avtoriteto, a ne z nemškim ljudstvom. Ali je verjetno, da bo cesar Viljem, ko je enkrat siguran, da je ruska armada ustavila boj, podpisal traten demokratičen mir, kakor ga želi rusko ljudstvo? Mir, katerega želi nemški cesar, je imperialističen mir. Če aliranci tudi ne pošljejo svojih zastopnikov k pogajanjem za premirje, so vendar pripravljeni, čim bo sestavljena trajna, volji celega ruskega ljudstva primerna vlada, presojati skupno z njo vojne cilje in mogoče pogoje pravičnega in trajnega mira. Končno je Buchanan svaril rusko demokracijo ter izjavil, da mu je znano, da njeni voditelji odkritosrečno žele bratstva, da pa proti Angliji naperjeni govori in poskusi, povzročiti revolucijo v naši deželi, angleško ljudstvo je utrjuje v sklepu, izvajati vojno do konca, in se ni brigati za sedanjo vlado.

— **Angleži v Jeruzalemu.** V angleškem parlamentu je Bonar Law naznanil, da je general Allenby s svojimi četami napadel Jeruzalem od juga in zapada. Angleške čete so prodirale proti Betlehemu ter so osvojile turške pozicije med Jeruzalemom in Jeriho. Sveto mesto se je, ker je bilo popolnoma obkoljeno, udalo. Angleški politični uradniki so z mestnim guvernerjem ter angleškimi, italijanskimi in francoskimi četami na potu, da za varstvo svetega mesta potrebno ukredujejo.

Mirovni shod.

Jugoslovanska soc. dem. stranka sklicuje miroven shod, ki se bo vršil v nedeljo 16. t. m. ob 3. pop. v Rakeku v gostilni g. M. Zderžaj. Poroča sohr. Petejan iz Ljubljane.

Dnevne beležke.

— **Važna rabsodba najvišjega sodnega dvora.** Neki 18letni vajevec iz Haba je bil obsojen na 5 dni strogega zapor, ker se ni odkril, ko je hotel duhovnik mimo njega zadnjo popotnico nekemu bolniku. Vajevec je vložil ničnostno pritožbo, katero je najvišje sodišče ugodno rešilo. Zastopnik generalne prokature baron Gastheim je utemeljil ugodno rešitev ničnostne pritožbe sledeče: Čeprav je obhajila pot na cesti cerkveno dejanje, vendar se ne more siliti na podlagi državnega osnovnega zakona nikogar, da bi se udeležil tega dejanja. Če gre n. pr. kdo v cerkev, je pač dolžan, da se odkrije, ker gre v cerkev prostovoljno. Ta vajevec pa je srečal duhovnika le slučajno in zato mu to srečanje ne nalaga nobenih dolžnosti. Kasacijsko sodišče je v polnem obsegu pritrdilo tem izvajanjem in oprostilo obtoženo.

— **Za slovenske vojake v dunajskih bolnišnicah** so nabrali Slovenci na Dunaju v ožjem krogu K 474.

— **Vračajoči se invalidi in civilna obleka.** Posl. dr. Pogačnik in tovariši so vložili na domobranskega ministra interpelacijo, v kateri zahtevajo, da preskrbi vojaška uprava vračajočim se invalidom civilno obleko ali pa jim da primerno odškodnino.

— **Izločitev iz ožjega vojnega ozemlja.** Slovensko ozemlje se izloči baje s 15. decembra iz ožjega vojnega ozemlja. S tem bo potem odpravljena pisemska cenzura in potni listi.

— **Telefonski in brzojavni promet zopet odprt.** Trgovsko ministrstvo je odredilo, da se izloči iz ožjega vojnega ozemlja, v katerem je prepovedan prost poštni promet, slovenska, Stajerska in Koroška. Kranjska se izloči tudi glede prepovedi brzojavnega prometa. Primerje, Hrvatska in Slavonija iz ožjega vojnega ozemlja, kjer je bil prepovedan doslej prost poštni promet. Trst, Kranjska in Koroška dobe zopet brzojav in telefon.

— **Društveni shod na Jesenicah** se bo vršil v nedeljo, dne 16. decembra ob 10. dopoldne pri Jelenju. Dnevni red: 1. Zakaj se delavstvo organizira; 2. Razmere v tovarni. Tovariši in tovarišice! Vsi pojdemo na shod, da se pogovorimo o razmerah in o našem delu za bodočnost.

— **18letni pridejo na nabor** takoj pričetkom novega leta.

— **V Ljubljani so ustanovili društvo „Janez Ev. Krek“.** Pravila so že potrjena.

— **Darovi za Krekov spomenik** (6 izkaz) znašajo od 30. novembra do 10. decembra 1917 K 4527-25, prej izkazanih K 23.445 01, skupaj torej K 27.972 25.

— **Najstarejša žena v Ljubljani.** V Ljubljani je umrla devetdesetletna gospa Magdalena Jesenko, mati upokojenega majorja Avgusta Jesenka. Umrla je bila najstarejša ženska v Ljubljani. Stara je bila 100 let.

— **Na dopust in v smrt** Mizar Kregar iz Šent Vida je prišel na dopust v svoj domači kraj iz Judenburga. Ko je prišel vlak proti Šent Vidu ni mogel dočakati, da se vlak ustavi; skočil je prezdodaj s stopnic, pri tem mu je izpodrsnilo in z obema n. gama je prišel pod vlak. Kregarja so pripeljali v neko ljubljansko vojaško bolnišnico, kjer so mu morali otrezati obe nogi. Žena, ki stanuje s 6 otroci v Šent Vidu, je čakala usodnega dne svojega soprega na postaji in je bila tako priča njegove tragične vrnitve v domovino.

— **S kmetov v Poljanski dolini nad Škofjo Loko** nam pišejo: Da zve javnost, kako se godi nemaničnem na kmetih, se mi zdi potrebno, da o isem razmerje pri nas. Marsikdo utegne misliti, da se nam še dobro godi. Ni pa tako. Tukaj je nas mnogo, ki nimamo ne doklad ne podpore, a sedaj na zimo je pa najhuje, ker smo brez zasluga in živili. Poleti smo delali pri kmetih, a na zimo nas nočejo poznati, prodajati nam

ne marajo blaga, češ, da imajo dovolj denarja; navadno nam svetujejo, da naj jim prinesemo kavo, sladkor, tobak pa omo dobili blago v zameno. Karte za te lepe stvari smo dobili, blaga pa ne. Kmetje krmijo z moko od aprovizacije živino. Tudi mnogo beguncev je pri nas, ki so mnogi siromaki kakor mi, tisti pa, ki imajo denar, silno pretiravajo cene. V časopisju čitamo o raznih pomožnih akcijah, aprovizacijah, ki vsaj nekoliko lajšajo bedo. Nas pa nihče ne pozna. Mnogo nas je, ki nismo pridela niti enega krompirja. Zima je, nimamo ne obleke, ne denarja, ne živil. Pomoč je nujna, doler še živimo. Poslanci se brigajo za kmete, za nas kmetiške delavce, goste in bajtarje se pa nihče ne zmeni, dasi so nam obljubovali nebesa že na tem svetu in za marsikateroga so odločevali naši glasovi. B da na kmetih ni prav nič manjša kakor drugod, čisto pa še večja, med sromanišnimi sloji.

— **Umor.** V Radvajnu pri Mariboru je nastal v nedeljo prepir in pretep med vojaki. Dagonec Franc Budi je v prepiru ustrelil infanterista Ruperta Stoporko. Ustrelil ga je v vrat. Sodnijska preiskava je že u edena.

— **Velik požar v Divači.** Puljski „Hrvatski list“ poroča, da se je zg. dila 7. t. m. z večer v Divači velika nesreča. V skladišču za bencin, ki je v gostilni g. Čepca, je nastal požar in upepelil Čepcovo hišo z vsem imetjem. Škoda znaša nad 100 000 kron. Človeških žrtev ni bilo.

— **Tržaški časnikarji se organizirajo.** „Edinost“ poroča, da so se sešli v nedeljo tržaški časnikarji vseh v Trstu izhajajočih dnevnikov in drugih periodičnih listov. Na sestanku, na katerem je poročal Passigli, član uredništva „Lavoratore“, so sklenili, da ustanove časnikarji svojo organizacijo, ki naj štiti stanovske interese časnikarjev. Organizacija naj izposluje izboljšanje materialnega položaja časnikarjev in naj ustanovi strokovno knjižnico. Izločil se je pripravljalni odbor, v katerem so zastopani italijanski, slovenski in nemški časnikarji.

— **Zagrebaški listi** povišajo s 1. januarjem 1918 naročnino in sicer mesečno za eno krono.

Vojna.

Dunaj, 12. decembra (Kor. ur.) Uradno razglasijo: Na vzhodnem bojišču počiva orožje.

— **Italijanski bojišče:** Med Brento in Piavo smo dosegli uspehe v krajevnih bojih. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 12. decembra (Kor. ur.) Wolffov urad poroča iz glavnega štaba: **Zapadno bojišče:** Bojno delovanje je bilo zmerno. — Izguba sovražnih zračnih bojnih sredstev znaša v novembru na nemških frontah 22 balonov in 205 letal, od katerih je padlo 25 za našimi črtami. Mi smo izgubili v bojih 60 letal in 2 balona. — Na vzhodnem bojišču nič novega. — Na macedonski fronti nobenih večjih bojnih dejanj. — Italijanska fronta: Med Brento in Piavo so se razvili krajevni boji. Dobili smo ujetnike. — Ludendorff.

Italijansko uradno poročilo z dne 11. decembra: Ob vsej fronti živahno artiljerijsko delovanje s hudimi boji med Brento in Piavo in z živahnim delovanjem sovražnih baterij, proti katerim so nastopale naše. V obrežnem ozemlju je napravil sovražnik po izdatni artiljerijski pripravi v prvih popoldanskih urah močan poizkus, da bi nam zopet iztrgal postojanke pri Agenzia Zuliani. Hitro smo ga krvavo zavrnili. Sovražnik se je moral umikati. Na bojišču je izgubil mnogo mrtvih. Dobili smo tudi nekaj ujetnikov. Dve sovražni letali smo zadeli v zračnem boju in sta padli na tla; eno pri Noventa di Piave, drugo katerega so zadeli naši zavezniki v bližini mostu pri Priuli.

Zadnje vesti.

Rusija demobilizira.

Kodanj 12. decembra. Zastopnik Wolffovega urada poroča: Ruska demobilizacija se je že pričela. General Čerbačev, ki je vsled posredovanja alirancev imenovan za vrhovnega poveljnika, je pooblaščen, da prične mirovna pogajanja z Nemčijo, ki pa naj veljajo le za rusko fronto.

Japonska ne napove Rusiji vojne.

Carskoje selo, 12. decembra. (Uradno.) Japonski poslanik je naznanil, da Japonska ni imela namena, in ga tudi sedaj nima, napovedati Rusiji vojno. Član japonskega poslanstva je dementiral poročilo, da sta Anglija in Japonska sklenili pogodbo, vsled katere bi Japonska morala napovedati Rusiji vojno, če bi le-ta sklenila separaten mir z Nemčijo.

Sporazum z entento.

Carskoje selo, 12. decembra. (Uradno.) Glasom naknadno prispelih poročil so zavezniki sporočili svoje principiarno sporazumljenje s pogajanjmi za premirje z naše strani, pri čemer pa se ni upoštevala le naša fronta, ampak tudi njihova, in sicer pod pogojem, da se ne umakemo niti za ped in da ne dajo nemškimi četam nobenih živili. — Sovjet ljudskih komisarjev je sklenil, da bo o poteku mirovnih pogajanj potom brezličnega brzojava obveščal zastopnike vojujočih se držav in sicer alirancev kakor tudi sovražnikov.

Pogajanja z Rusijo.

Dunaj, 12. decembra. Iz poučene strani poročajo, da ne odgovarja vest iz Kodanja o demobilizaciji ruske armade dejstvom. Pač je odredil sovjet ljudskih komisarjev že pred tedni, da se odpušte trije, mogoče tudi štirje zadnji letniki. Daljna odredba o večjem zmanjšanju ruskih čet doslej ni izdana. Prav tako tudi niso potrjene vesti o imenovanju generala Čerbaševa za ruskega vrhovnega poveljnika in o njegovi dozdnevni misli, da sme pričeti mirovna pogajanja.

Pogajanja za premirje.

Petrograd, 11. decembra. Rusko odposlanstvo za pogajanja o premirju je odpoto-

valo nocoj in se sestane jutri opoldne z odposlanci centralnih držav. Razen zastopnikov od sovjeta ljudskih komisarjev določenih političnih strank so v zastopstvu tudi vojaški strokovnjaki in delegatje armade in mornarice. **Sovjet ljudskih komisarjev bo iznova predlagal alirancem, naj se udeležijo mirovnih pogajanj.** Če aliranci ne odgovore na ta predlog, pade vsa odgovornost nanje. Rusko odposlanstvo bo nadaljevalo pogajanja za premirje. Pri tem jih podpira moralna moč zmagovite revolucije delavcev in kmetov. Odposlanstvo hoče, da umolknejo topovi in puške, bodisi na fronti, ali na Vzhodnem ali na Črnem morju. Pogajanja za premirje bo nadaljevalo tako dolgo, da se končajo, nadaljevalo jih bo tako, kakor jih je bilo pričelo, kot poverjeno zastopstvo dežele in ljudstva, na katero se obrača milijon pogledov delavcev in vojakov vsega sveta.

Volitve na ruski fronti.

Petrograd 11. decembra. (Agentura.) Volitve za ustavodajni zbor na celi severni fronti so končane. Manjševiki so dobili približno 1 odstotek, revolucionarni socialisti približno tretjino, a boljševiki več kot polovico oddanih glasov.

Neodvisnost Finske in Poljske.

Kodanj, 12. decembra. Novi poslanik boljševikov v Stockholmu, Worovski, je izjavil, da je prepričan, da bo podpiral ustavodajni zbor vlado boljševikov in da se izreče za neodvisnost Finske in Poljske. Za samoosebi umevno smatra, da se odstranijo utrdbe Alandskih otokov in da se prepusti prebivalstvu Finske in Alandskih otokov, da odločuje samo o bodoči usodi teh otokov.

Anglija ne more pomagati Finski.

Kodanj, 12. decembra. Komisar finskega senata za ljudsko prehrano Wendt je prabil Anglijo, naj pomaga Finski z živili. Lloyd George mu je odgovoril, da Anglija ne more pomagati Finski v njeni bedi in svetuje, naj se obrne Finska na ameriško vlado.

Upor na Portugalskem.

Zeneva, 12. decembra. „Petit Journal“ poroča iz Lizbone, da je prestopila portugalska armada v večini podeželnih garnizijah k revolucionarni vladi. Vojnega ministra in ministra za notranje zadeve so revolucionarji aretirali. V Oportu je mir, v Lizboni trajajo še boji. — Novo ministristvo je že sestavljeno.

Sarrail odpoklican.

Köln, 12. decembra. „Kölnische Zeitung“ poroča, da je francoska vlada sklenila, da odzame Sarrailu vodstvo solunske ekspedicije in ga odpokliče. Francoska cenzura je prepovedala razširjanje te vesti.

Panama nam napoveduje vojno.

Nujork, 11. decembra. Panama je napovedala Avstro-Ogrski vojno.

Aprovizacija.

Prodaja premoga. Stranke se opozarjajo, da napišejo na vsako rjavo izkaznico za premog s črnilom svoje ime in priimek ter ulico in hišno številko, ker se premog brez tega napisa ne bode oddajal. Vrstni red prodaje je isti kakor zadnjič. Dopoldne dobe premog stranke s črkami A do K, popoldne stranke s črkami L do Z. Na prvi odrezek rumenih izkaznicah se premog ne sme več oddajati.

Krušne komisije bodo uradovale v petek in soboto, 14. in 15. decembra od 8. do 1. Izdajale se bodo v petek izkaznice za sladkor in kavo, v soboto za milo in mast.

Člani »Vojne zveze«, ki so dobili pri zadnji krušni komisiji izkaznice s štampiljo »Vojna zveza«, ne dobe nikakih izkaznic za sladkor, kavo, milo in masčobo, ker bodo dobili to blago brez izkaznice tam, kjer dobivajo sedaj kruh in moko.

Špeh za prvi okraj št. 801 do konca dobe stranke na Poljanski cesti št. 15 v petek popoldne, 14. t. m. Določeni je ta-le red: od pol 1 do 1 št. 800 do 900, od 1 do pol 2 št. 901 do 1000, od pol 2 do 2 št. 1001 do 1100, od 2 do pol 3 št. 1101 do konca. Vsaka oseba dobi 1 kg. kilogram stane 9 K. Poleg nakaznic za mast, je treba prinesiti s seboj rdečo legitimacijo. Kdor pride za drugega po špeh, si mora prej preskrbeti posebno dovoljenje, ki ga dobi v mestnem aprovizacijskem uradu na Poljanski cesti št. 13.

Razno.

* **Tatvine na dunajskem vzhodnem kolodvoru.** Že več mesecev vršile so se na dunajskem vzhodnem kolodvoru velike tatvine, a vkljub vsej pozornosti se tatovom ni moglo priti na sled. Te dni pa je prišla cela tolpa tatov policiji v roke. Bili so to železniški uslužbenci pod »vodstvom« zavrača Hanicha. Kradli so tobak, živila — sploh vse, kar jim je prišlo v roke. Škoda znaša čez 100.00 kron. Znatne množine ukradenega blaga so našli v stanovanjih tatinskih družbe.

* **Revidiranje krompirja na Ogskem ustavljeno.** Armadno vrhovno poveljstvo je ustavilo nadaljnje rekviriranje krompirja na Ogskem. Od zaseženih zalog obdrži armada 1250 vagonov, ostala zasežena množina pa se prepusti za javno prehrano. Vsled te odredbe je za prehrano Ogrske na razpolago 4000 vagonov krompirja.

* **Sneg v Atenah.** Kakor se poroča iz Aten, je tamkaj zadnje dni po mnogih letih zapadel debel sneg. Nastal je hud mraz, ki je tembolj občuten, ker je pomanjkanje kuriva splošno. — Kakor pri nas.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk „Učiteljske tiskarne“ v Ljubljani.

Zavarovanje za vojno posojilo.

Do K 5000.— brez zdravniške preiskave!

Brez poviška za vojake na bojnem polju!

Za nabavo

K 1000.— VII. VOJNEGA POSOJILA

	letno	pololetno	četletno	mesečno
v 12 letih	63.—	32'10	16'30	5'55
" 15 "	48.—	24'40	12'40	4'25
" 20 "	35.—	17'35	9'10	3'10

Za primer smrti se isplača dedičem takoj polno vojno posojilo.

Nezapravnost hranilnih vlog. Police se morejo odkupiti ali obremeniti od prvega hipa naprej.

Kdor sklene n. pr. zavarovanje za K 1000.— na 12 let, pa ustavi plačevanje premij po preteku prvega leta, se mu izplača — neglede na morebitne male razlike — K 59 46, če tudi je bil zavarovan celo leto. Zavarovanje ga je stalo torej le K 3 54.

Pojasnila dajejo in predloge sprejemajo deželna poslovalnica c. k. avstr. vojašk. zaklada za vdove in sirote, zavarovalni oddelek. Ljubljana, Frančevo nabrežje 1, okrajne poslovalnice in njih pooblaščenici.

Najnižje premije! Polni obrestni preb. tki v prid zavarovancem!

Z htevajte pojasnila o naših otroških zavarovanjih!

Splošno kreditno društvo

r. z. z. o. z. v Ljubljani.

Hranilne vloge na knjižice in v tekočem računu se obrestujejo po 4 1/2 % od dne vloge do dne dviga. Na razpolago so domači hranilniki. Rentni davek plačuje zadruga sama.

Posojila se dajejo na hipoteke, zastavna pisma, osebni kredit, vrednostne listine (efekti), predjumi na lombard pod zelo ugodnimi pogoji.

Menice se eskomptujejo po razmerju bančne obrestne mere.

Telefon št. 120.

Cek-konto poštne hranilnice št. 45.156.